

İktidar, suçu belirleyen yargı kurumu haline dönüştü

08.11.2020

Nurzen Amuran: Türkiye'nin gündeminde haklı olarak iki konu tartışılır duruma geldi. İzmir'de can ve mal kaybına yol açan deprem ve pandemi. Bir de tartışılması gereken hukuk sorunlarımız var. Bugün, 70'den fazla basın mensubu cezaevinde. Halka doğru haber verme sorumluluğu taşıyan gazeteciler üzerinde hukuk yoluyla sürdürülen baskı, yine hukuk yoluyla kaldırılmaya çalışılıyor. Yargı bir sınav daha verecek. Yarın gazeteci arkadaşlarımız Müyesser Yıldız ve İsmail Dükel'in duruşması başlıyor. İddianamede, dayanak olarak gösterilen telefon tapelerine bakınca gazetecinin sorumluluğu akla geliyor. İlgilendiğiniz konularla ilgili birisi, sizi arıyor bazı haberler vermek istiyorsa, diyalog kurulması olağandır. Önemli olan gazetecinin kaynağını ne kadar ciddiye aldığıdır. Sözü ettiğimiz iddianamede, gazeteci heyecanını ve merakını taşıyan diyalogların olmadığı görülmektedir. Müyesser Yıldız eski bir gazetecidir, neyin telefonda konuşulup konuşulmayacağını bilecek kadar deneyimlidir. Oysa delil olarak sunulan yazılarında, dayanak noktaları, yetkililerin ilgililerin basında çıkan yazılarına dayanan yorumlardır ve halen bu yazılar internette yayınlanmaya devam etmektedir. Elinde yazılı bir belge olmadan sadece dedikodu kapsamına girecek diyalogların yazılarda yer alması zaten düşünülemez. Ayrıca dış politika devlet politikasıdır. Dış politikaya ilişkin yazılarda nelerin açıklanıp nelerin açıklanamayacağını bilincinde olan Müyesser Yıldız, gazeteciliğinin ötesinde gerçek bir yurtseverdir. Bu programımızda bu davanın hukuki boyutunu ve şu anda gündemde olan Enis Berberoğlu ve Sözcü davalarındaki gelişmeleri deneyimli bir hukuk insanına sormak istiyoruz. Uzun yıllar Ankara DGM Cumhuriyet Savcılığı ve Ankara Cumhuriyet Savcılığı görevlerini de yürüten 24. Dönem Muğla Milletvekili Ömer Süha Aldan konuştumuz. Söyleşiye genel bir soruyla başlamak istiyorum.

Sayın Aldan, basın mensuplarına yönelik hukuksal baskılar çerçevesinde, basın özgürlüğü ve devlet sırrı gibi kavramlar üzerinde genel bir değerlendirme yapar mısınız?

Ömer Süha Aldan: Çağdaş toplumlarda herkesin bilgi edinme hakkı vardır ve kural olarak devlet, bireyin bilgi edinmesinin önüne geçen düzenlemelerle donatılmamalıdır. Lakin bu olguyu sınırlandıran en önemli neden ise ulusal güvenlidir. Bilgi edinme özgürlüğü hukuksal, ulusal güvenlik ise siyasal nitelik taşır. Bu anlamda ulusal güvenlik ve devlet sırrı gibi kavramlar her ülkenin kendine özgü koşulları içinde değerlendirilmekte ve bu çerçevede ifade özgürlüğünün sınırları belirlenmektedir. Burada temel sorun sınırlamanın oranının nasıl ve ne şekilde olacağıdır. İdarenin gizli saydığı her belge devlet sırrı sayılacak mıdır? ABD'deki yüksek mahkeme kararlarına baktığımızda öncelikle belgenin açıklanmasının tehlike yaratır özellikle olması aranmakta, lakin buna ilaveten tehlikenin; somut, açık ve mevcut olma koşullarına da bakılmaktadır. Öte yandan AİHS'nin 10. maddesinin 2. fıkrasında yer alan ve ifade özgürlüğünü sınırlandıran nedenlerin dar yorumlanması da genel kabul gören bir görüştür. Ülkemiz uygulaması ne yazık ki bu bakış açılarının oldukça gerisindedir. 2012 yılında AKP iktidarı tarafından Devlet Sırrı Kanun Tasarısı TBMM'ye sunulmuş, Adalet Komisyonundan geçmiş, hatta Genel Kurula indirilmiş iken, anlaşılmasız biçimde kadük bırakılmıştır. Ortada yasal bir düzenleme olmadığından günümüzdeki mevcut uygulamalar sübjektif değerlendirmelere açık hale gelmiştir. Artık yürütme organına bağlı kurum ve kuruluşların bakış açısıyla gizli sayılan her belge, devlet sırrı vasfında görülüp, başta basın mensupları

olmak üzere pek çok kişi yüksek hapis cezalarıyla yüz yüze bırakılmışlardır. Bir anlamda iktidar, suçu belirleyen yargı kurumu haline dönüşmüştür. Hangi belgenin devlet sırrı sayılacağına ilişkin belirsizlik aynı zamanda iktidarın keyfi eylem ve işlemlerini de kamuoyundan gizlemesine olanak yaratmaktadır. Kolaylıkla yasadışı eylemler ulusal güvenlik ve devlet sırrı kavramlarının arkasına gizlenebilmektedir.

MAKUL SÜREDE ALENİYET KAZANACAK BİR BİLGİ DEVLET SIRRI SAYILAMAZ

Amuran: Gazeteci Müyesser Yıldız ve İsmail Dükel'in iddianamesini bir hukuk insanı gözüyle nasıl değerlendirdiniz? Bu iddianamede yer alan deliller güçlü deliller mi, telefon tapelerinin neresinde suç unsuru var?

Aldan: Sorunuzu yanıtlamaya bir anekdotla başlayayım. Müyesser Yıldız ile geçtiğimiz Mart ayında tesadüfen karşılaştım. Kısa süreli de olsa sohbet ettik. Canı bir hayli sıkındı. Nedenini sorduğumda; FETÖ davalarını takip ettiğini, yargılamalar sırasında ilginç bilgiler edindiğini, birilerinin bu çabasından hoşnut olmadığını, sürekli adli makamlara şikayet edildiği için ifadeye gitmekten yorulduğunu, bu davalarda olan bitenin kamuoyunun gözünden kaçırıldığını, lakin tek başına kalsa da davaları takip etmeyi sürdüreceğini anlattı. Dolayısıyla ve umarım Müyesser Yıldız hakkındaki bu dava bana anlattığı girişimlerine bir karşılık değildir.

Müyesser Yıldız ve İsmail Dükel haklarında düzenlenen iddianameye değinmek gerekirse; ilk olarak soruşturma bir ihbarla başlatılmış ve ihbarı yapanın adı soyadı iddianamede açıkça belirtilmiş. Ancak bu kişinin kim olduğu araştırılıp, ifadesine başvurma gereği görülmemiş. İhbarda bulunan Erdal Baran, İstanbul'da görevli, yani soruşturma ile yetkili savcılık İstanbul, lakin ihbar Ankara C. Başsavcılığına yapılıyor ve savcılık bu iş benim yetkimde değil diyerek ihbar evrakını ne hikmetse İstanbul C. Başsavcılığına göndermiyor. Kaldı ki sadece bu soyut ihbara dayanarak Erdal Baran'ın telefonlarının iki ay süre ile ve onun görüşmeleri üzerinden de Müyesser Yıldız ile İsmail Dükel'in telefonlarının da 09.01.2020-09.03.2020 tarihleri arasında iki ay süreyle dinlenmesine karar veriliyor. Bu iki ayın sonunda da dinleme süresinin uzatılması yasal olarak mümkün ve suç tipi itibarıyla da dinlemenin devamı gerekli iken buna gerek görülüyor ve telefon dinleme işlemi sonlandırılıyor. Buna karşın Erdal Baran hakkında dinleme işlemi ise bir ay daha uzatılıyor. Bu tür dinleme işlemlerinin iki aylık süre sonunda kapatılmasının iki anlamı vardır. Ya suçun varlığı için yeterli veri elde edilmiştir ya da telefon görüşmelerinde suç unsuru oluşturacak bir olguya ulaşılmamıştır. Eğer suçun varlığını gösteren yeterli veri varsa yapılacak şey soruşturmanın gözaltı işlemini "**derhal**" başlatmaktır. Zira suç oldukça ağır, yani devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri açıklama suçu olup, 5 yıldan 10 yıla kadar hapis cezasını gerektirmektedir. Buna rağmen sadece iki ay süreyle telefon dinleyip, evrak bir tarafa bırakılıyor ve aradan tam üç ay geçiyor ve bu kadar bekledikten sonra 08 Haziran 2020 tarihinde gözaltı işlemi gerçekleştiriliyor. Aradaki üç aylık sürede soruşturmaya eklenen ve kanıt taşıyan tek bir evrak da yok. Kaldı ki, böylesi önemli bir suç ortada iken, astsubay olan sanık görevine devam ediyor, keza Müyesser Yıldız ile İsmail Dükel bu denli "**gizli bilgiye**" sahip olmalarına rağmen haklarında üç ay daha beklenmesinde bir sakınca görülüyor. Gözaltı aşaması casusluk iddialarıyla yandaş medya kanalıyla köpürtülüyor ve sonuçta Müyesser Yıldız tutuklanıyor. Keza iddianamenin düzenlenmesi için bir üç ay daha geçiyor. İlk duruşma için de iki ay daha...

İddianamede yer alan suçlamalara gelince; devlet sırrı sayılan hususlar, Müyesser Yıldız ve İsmail Dükel'i İstanbul'dan arayan TSK'da görevli Erdal Baran'ın telefonla aktardığı bilgilerdir. Daha doğrusu iddianamenin ana dayanağı bu kişinin çevresinden öğrendiği, çoğunluğu kulaktan dolma ve kolaylıkla ulaşılabilen konuşmalardan oluşan telefon dedikodusundan ibarettir. Müyesser Yıldız aleyhine kanıt olarak gösterilen diğer bir konu ise Odatv'de yayınlanan üç yazıdır. Bu yazılar ile telefon görüşmeleri arasında bir bağ da yoktur. Keza bu telefon bilgileri kısa süre sonra kamuoyunun bilgisine tabi olan hususlardır. Her şeyden öte makul sürede aleniyet kazanacak bir bilgi devlet sırrı sayılamaz. Örneğin, terör örgütü içine dahil olmuş bir görevlinin kimliğinin ifşa edilmesi devlet sırrını açıklamak suçunu oluştururken, Libya'ya en üst düzey komutan olarak atanın adının haberleştirilmesi devlet sırrı mahiyetinde sayılamaz. Nitekim Müyesser Yıldız'ın bu atamaya ilişkin bilgi verdiği Odatv'deki yazısının tarihi 20 Ocak 2020 iken, wikipedia.org'da

bu atamanın tarihi 10 Ocak 2020 olarak belirtilmiştir. Kısaca Wikipedia'nın bile, Müyesser Yıldız'ın yazısından 10 gün önce atamanın yapıldığını bildiği bir konu nasıl devlet sırrı olabilir ki?

Amuran: Bir haberle ilgili telefon görüşmesinde değinilen konuların kısa notlar halinde yazılması gazeteci alışkanlığıdır. Ancak İddianamede telefon görüşmelerinde konuşulanların alınan notlarla uyumlu olduğu dile getirilmiştir. Telefon görüşmeleri zaten inkar edilmemektedir. O halde uyumlu olması da doğal değil midir? Sürekli her konuşmaya ait notların tekrarında hukuken ne amaçlanmıştır?

Aldan: Aslında bu iddianamenin tek dayanağı telefon görüşmeleri, gerek Müyesser Yıldız ve gerekse İsmail Dükel sizin de belirttiğiniz gibi bu görüşmeleri yaptıklarını inkar da etmiyorlar. Keza bir telefon görüşmesi sırasında (eğer ses kaydı yapılmıyorsa) basın mensubunun yapacağı tek şey o görüşmeyi daha sonra anımsama adına yazıya geçirip not almaktır. Şimdi telefon görüşmesinin üstüne alınan bu notu sanki ayrı bir kanıtmiş gibi göstermeye çalışmak bir koyundan birden çok post çıkarma gibidir ve iddianın zorlamaya dayalı olduğu izlenimini yaratır.

CEZA YARGILAMASINDA YÜZ YÜZELİK İLKESİ ADİL YARGILAMA İÇİN ZORUNLU UNSURLARDAN BİRİDİR

Amuran: Daha önce Müyesser Yıldız'ın bazı gerekçeler öne sürülerek duruşmaya getirilmemesi SEGBİS üzerinden, yargılamanın yapılması gündeme gelmişti. Ancak Müyesser Yıldız ve avukatları karara itiraz etmiş, yarın yapılacak duruşmaya katılmayı, "yüz yüze yargılama" ilkesinin yerine getirilmesini istemişti. Yeni bir kararla Müyesser yıldız duruşmaya katılacak. Genel olarak soruyorum. Yüz yüzelik ilkesi hukukta ne anlam taşıyor?

Aldan: Ceza yargılamasında "yüz yüzelik" ilkesi adil yargılama için zorunlu unsurlardan biridir. Lakin iletişimdeki gelişime bağlı olarak sanığın duruşmada bizzat yer almasından ziyade cezaevinden duruşmaya katıldığı yargılamalar artmaya başlamıştır. Sanığın yargılamanın yapılacağı mahkemeden uzak bir cezaevinde bulunması ya da duruşmada hazır edilmesinin bir şekilde mümkün bulunmaması halinde bu yola gidilmesi makul görülse de, Müyesser Yıldız'ın Sincan'da tutuklu olması ve davanın da Ankara'da görülecek olması nedeniyle duruşmada hazır bulundurulması gerekirdi. Alınan karar doğrudur.. Aksi davranış adil yargılama ilkesine aykırılık teşkil ederdi.

Amuran: Yarın yapılacak duruşmada alınacak kararlar hukukumuzda neleri kazandıracaktır neleri kaybettirecektir?

Aldan: Bir ülkede hangi konu ve kurum kamuoyunda çokça konuşulur hale gelmiş ise, o konu ve kurum sorunlu demektir. Ne yazık ki son yıllarda yargı ve yargı kararları tartışmaların odak noktası haline gelmiştir. Oysa çağdaş demokratik bir ülkede yargılama makamı, mahallenin; geri planda kalan, zamanı geldiğinde devreye giren, sorunu nihai olarak çözen, güven ve saygı duyulan, koruyucu bir ağır ağabeyi gibidir. Sorun çözer, sorun yaratmaz. Bu açıdan yarınki yargılama, var olan bir sorunu mu çözecek, yoksa yargıyı yine tartışılır halde mi tutacak bunu gösterecektir.

Amuran: Evet ben bütün aksaklıklara rağmen hukukun uygulanacağına inanıyorum. Gelelim Enis Berberoğlu davasına. Sizin de Meclis'te milletvekili olduğunuz dönemde yakından ilgilendiğiniz bir davaydı. Anayasa Mahkemesi, "Berberoğlu'nun seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkının mahkeme kararıyla ihlal edildiğine ilişkin" karar verdi. Anayasa Mahkemesinin kuruluşuyla ilgili yasa da yer alan bir düzenlemeye göre, "Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlâl kararında açıkladığı ihlâli, ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir" diyor. Açıkça ihlal var. Mahkemelerce direnilen kararda hakkın ihlal edilmediği öne sürülüyor. Alınan bu kararla, Anayasanın 153 maddesi yani Anayasa Mahkemesi kararlarının kesinlikle uygulanması emredici hükmü nasıl bağdaşır?

Aldan: Anayasa Mahkemesinin kararı sonrası oluşan süreçten önce Enis Berberoğlu'nun yargılama aşaması hakkında kısa bir bilgi vermek isterim. 2017 yılındaki Adalet Yürüyüşünün hemen sonrası Cumhuriyet Halk Partisi bünyesinde ve benim başkanlığında özel bir komisyon kuruldu. Görevimiz Enis Berberoğlu'nun yargılama sürecini izlemek ve elde ettiğimiz verilerle savunmasına katkı sağlamaktı. Aylarca süren bu çalışmamız sırasında Enis Berberoğlu'nun nasıl

haksız, dayanaksız ve kanıtsız bir yargılamaya ve sonuçta da cezaya maruz kaldığını somut bulgularla belirledik. Elde ettiğimiz bu verilerin önemli bir bölümü Enis Berberoğlu'nun Anayasa Mahkemesine başvurusunda yer aldı. Gerçekten de bu davada yer alan olaylarla bir kitap dahi yazılabilir. Bu röportajın konusu olmadığından ayrıntıya girmesem de kısaca bir örnek vereyim. Enis Berberoğlu hakkındaki kamu davasındaki iddia; 19 Ocak 2014 tarihinde Adana İli sınırları içinde, daha sonra kamuoyunca MİT Tırları olarak bilinen araçlarda yapılan arama sonucu düzenlenen "**olay yeri görgü ve tespit tutanağının**" yer aldığı bir CD'yi güya Can Dündar'a vermesi ve onun da bu tutanağı haberleştirmiş olmasıdır. İşte bu tutanak devlet sırrı gibi görülmüş ve açıklanması suç olarak nitelendirilmiştir. Sözünü ettiğim bu olay yeri görgü ve tespit tutanağı dönemin Adana özel yetkili savcısı ile jandarma görevlilerince düzenlenmiştir. Bu tutanakları düzenleyen savcı ve jandarmalar hakkında Yargıtay 16. Ceza Dairesi tarafından devlet sırrını açıklamak ve FETÖ üyeliğinden 26 yıla varan hapis cezaları verilmiştir. Bu açıdan bakınca olay yeri görgü ve tespit tutanağı sonuç olarak FETÖ üyelerince düzenlenmiş olmuyor mu? O zaman bir terör örgütünün düzenlediği ve hiyerarşik yapı içinde örgüt liderlerinin dahi bilgi sahibi olduğu bir belge nasıl devlet sırrı kabul edilir ki? Kısaca Enis Berberoğlu, terör örgütü üyelerince düzenlenmiş evrakı devlet sırrı sayan bir yargı tarafından cezalandırılan ve milletvekilliği düşürülen biri olmuştur.

Enis Berberoğlu ile ilgili son duruma gelince; Anayasa Mahkemesi, yargının en üst organıdır. Keza kararlarının bağlayıcılığı bizzat Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Anayasa Mahkemesinin hak ihlaline ilişkin kararının gereği olarak yeniden yargılamaya karar vermek yerel mahkeme için bir zorunluluktur. Yani yerel mahkemenin takdir yetkisi bulunmamaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 50. maddesinin 2. fıkrası bu konuda açık bir hükümdür. Aslında en net açıklama aynı zamanda bir anayasa hukukçusu olan TBMM Başkanı Mustafa Şentop tarafından ortaya konmuştur. Şentop aynen; "**Anayasa Mahkemesi ihlal kararı verdi. Bu ihlal kararı da bağlayıcıdır. İlgili mahkeme karara uymalıdır. AYM'nin kararının yorumlanması, değerlendirilmesi, bozulması gibi bir müessese yok bizim hukuk sistemimizde**" demiştir. Buna karşın İstanbul'daki yerel mahkemelerin yargılamanın yenilenmesine direnç göstermeleri, mevzuata uygun düşmeyen gerekçelerle sorunu çözme anlayışından uzak davranmaları geçmişte Şahin Alpay dosyasında olduğu gibi bir tabloya işaret etmektedir. Yani Berberoğlu hakkındaki dosyanın mahkemeler arasında gidip geldiği bir süreç yaşanacak gibi görünmektedir. Nitekim Berberoğlu'nun avukatları bu olguyu nihai olarak ortadan kaldırma adına Anayasa Mahkemesine ikinci kez başvuruda bulunmuşlardır. Burada temel sorun, mevzuattaki açık hükümlere karşın yerel mahkemelerin neden farklı bir tutum içine girdikleridir. Bu olgunun gerisinde yatan nedenler zaman içinde elbette ortaya çıkacaktır. Lakin şu anda pandemi dolayısıyla hükümlü izinleri söz konusu olmasacezaevine girmek durumunda kalacak olan Parlamento görevinden koparılan Enis Berberoğlu hakkında yaratılan haksızlığın, bir an önce giderilmesi gerekir. Bu anlamda yargı kendi içinde yarattığı bu sorunu çözmek zorundadır. Zira mesele Enis Berberoğlu'nun temel hak ve özgürlüklerinin ihlal edilmesi boyutunun üzerine çıkmıştır. Artık durum, yargı makamlarının birbirlerinin kararlarını tanımadıkları, hukuksuzluğun kapısını aralayan ve egemen gücün bakış açısına göre biçimlenen bir aşamaya evrilmiştir. Dolayısıyla Enis Berberoğlu ve benzer davalara bireysel olmadan ziyade, toplum açısından kaygı verici gelişmeler olarak bakmak yerinde olacaktır.

Amuran: Enis Berberoğlu'nun avukatları Anayasa Mahkemesine ikinci itirazlarını yaptılar. Başvuruda, yerel Mahkemelerce, Anayasa'nın "kişi hürriyeti ve güvenliği", "hak arama hürriyeti" ve "seçme, seçilme ve siyasi faaliyete bulunma" haklarının uygulanmamasıyla Berberoğlu'nun haklarının ihlal edildiğini dile getirdiler. İkinci itirazda da Anayasa Mahkemesinin vereceği kararın da uygulanmaması durumunda yapılacak iş davayı AİHM'ne götürmektir. AİHM de benzer bir dava sonucu var mı?

Aldan: Ceza Muhakemesi Kanununun 311. maddesinin 1-f bendi uyarınca AİHM'ce verilen ihlal kararları sonunda yargılamanın yenilenmesine karar verme zorunluluğu vardır. AİHM'e olası bir başvuru halinde pek çok noktadan adil yargılama ilkesinin ihlal edildiğine karar verileceğini dosyayı iyi bilen biri olarak söyleyebilirim. Lakin bildiğim kadarıyla Enis Berberoğlu, böyle bir başvurudan yana değildir. Dilerim ülkemiz yargısı da Enis Berberoğlu'nun ülkesini uluslararası

alandan tartışılır hale getirmekten kaçınan yaklaşımına değer verir ve mevzuata uygun kararlarla bu haksızlığın bir an önce giderilmesine ortam sağlar.

Son olarak İstanbul 15. Ağır Ceza Mahkemesinin kararından sonra hukuka aykırılık hali sürüncemede kalmış olup, itiraz sonucu ortada kesinleşmiş bir hakim kararı vardır. Bu durumda Ceza Muhakemesi Kanununun 309 ve 310. maddeleri gereğince kanun yararına bozma yoluna gidilmelidir. Bu işlemi gerçekleştirecek merciler ise, Adalet Bakanlığı ve Yargıtay C. Başsavcılığıdır.

YARGI ORGANLARININ YÜKSEK MAHKEMENİN KARARLARINA UYMAMASI HUKUK DEVLETİ İLKESİ ADINA VAHİM BİR DURUMDUR

Amuran: Anayasa Mahkemesi kararının tanınmaması ne anlama gelir? Mahkemenin meşruiyet tartışmasına mı yol açmaktır bu direniş? Anayasa Mahkemesinin kararını tanımayan Mahkemeler için bunun sonuçları neler olabilir?

Aldan: Biraz önce belirttiğim gibi Anayasa Mahkemesinin kararları bağlayıcıdır ve başta yargı makamları olmak üzere mutlak anlamda uyulmalıdır. Anayasa Mahkemesi, güçler ayrılığı ilkesinin gereği olarak ve yüksek mahkeme eksikliğinin geçmişte yarattığı olumsuz örneklerden yola çıkılarak 1961 Anayasası ile kurulmuştur. Özellikle 2010 yılındaki anayasa değişikliğinden sonra yargının yapısı tümüyle değiştirilmiş ve iktidara yakın bir anlayış yargıya egemen olmuştur. Örneğin bugün Anayasa Mahkemesinin üyeleri arasında geçmiş dönemde iktidar partisinde milletvekilliği yapmış üye bile vardır. Buna rağmen Anayasa Mahkemesinin arada bir de olsa temel hak ve özgürlüklerden yana olan ve açıkça hak ihlaline yol açan kararlara karşı durmasına dahi tahammül edilmemektedir. Hele ki yargı organlarının yüksek mahkemenin kararlarına uymaması hukuk devleti ilkesi adına vahim bir durumdur. Belli ki, **“uymuyorum da, saygı da duymuyorum”** sözleriyle sloganlaşan bakış açısı ne yazık ki ülke yargısına da sirayet etmiş görünmektedir. Basından, Anayasa Mahkemesinin bağlayıcı kararını tanımayan yargıçlar hakkında HSK'ya şikayette bulunulduğunu öğrendik. Bu şikayetin nasıl sonuçlanacağını hep beraber göreceğiz.

Amuran: Kamuoyunda tartışılan diğer bir hukuki sorunda Sözcü gazetesinin yazarları ve yöneticilerine ilişkindava oldu. FETÖ ile mücadelesi çerçevesinde yaptığı yayınlar yüzünden açılan davada verilen cezalar İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 27. Ceza Dairesince onaylandı. Ancak bu kararla hukuki bir tartışma da gündeme oturdu: “Bilirkişi olmayan bir şahsa bilirkişi sıfatı verilerek ve o şahıs tarafından hazırlanan düzmece rapora itibar edilerek, hüküm verilmiştir” denildi. Bilirkişi olmayan bir kişiye bilirkişi sıfatı verilmesi hukuka aykırı değil mi?

Aldan: Son yıllarda basın mensuplarıyla ilgili açılan davalarda iki suç tipi ortaya çıkıyor. Biri devlet sırrını açıklamak diğeri ise örgüt üyesi olmamakla birlikte terör örgütüne yardım etmek. Bu iki suç tipinden yerine göre hangisi uygun düşüyorsa, onun üzerinden basın mensuplarının soruşturma ve yargılamalara tabi tutulduğunu görüyoruz. Yıllarca bir örgütün hismine uğramış basın mensupları hakkında bir bakıyorsunuz o örgüte yardımdan dava açılmış. Bununla da kalmıyor, savunmanın talepleri yerine getirilmiyor, yanlı bilirkişi incelemelerine itirazlar görmezden geliniyor. Ne yazık ki, Sözcü Davası bu niteliklere uygun bir seyir izliyor. Dilerim Yargıtay aşamasında karar bozulur ve yargının anlamsız kararları ve yarattığı travmalar bir son bulur.

Amuran: Bu davayı sadece Sözcü gazetesine verilen bir gözdağı olarak mı değerlendirmeliyiz?

Aldan: Elbette bu tür davalar sadece yargılanan basın mensuplarını değil, aynı zamanda onlar gibi haber yapma anlayışını sürdürme çabası içindeki habercileri de ilgilendiriyor. İster istemez basın mensupları benim hakkımda da böyle bir dava açılır mı endişesi taşımaya başlıyorlar. Sonuçta oto kontrol mekanizması öyle bir hale geliyor ki, halkın bilgi edinme hakkı sessiz sedasız ortadan kaldırılıyor.

Amuran: Bütün bu davaların sonuçlarını değerlendirdikten sonra şu soruyu yöneltmek istiyorum: Sizin döneminizde yargıç ve savcı profili nasıldı, bugün nasıl?

Aldan: Yargı ve yargı mensupları dönemsel olarak farklı kesimlerin hedef tahtasına koyduğu unsurlardır. Kimi zaman işkenceye göz yummakla, kimi zaman temel hak ve özgürlükleri göz ardı etmekle suçlanmışlardır. Ancak Cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde yargı bugünlerdeki gibi tartışılır hale gelmemiştir. Her şeyden öte, geçmiş dönemlerde yargının bir ayağındaki önemli yanlışlıklar yine yargının kendi mekanizması içinde gideriliyordu. Hatta 12 Eylül döneminde bile Askeri Yargıtay'ın, sıkıyönetim mahkemelerinin kararlarına karşın temel hak ve özgürlükleri gözetemeyen pek çok kararı vardı. Ancak AKP iktidarının geliştirdiği ve özellikle de yargının yapısını önemli derecede değiştiren 2010 yılındaki anayasa değişikliği sonrası, yargıdaki önemli alanlar daha sonra FETÖ olarak adlandırılacak yapının eline geçti ve o dönemde önce etkisiz kılınacak kişiler hedef olarak belirlenip, ona uygun suç yaratılıyor, akabinde de sahte delillerle soruşturular oluşturuluyordu. FETÖ'nün yargıdan uzaklaştırılmasından sonra gelen anlayış için ise delil uydurmaya bile gerek duyulmadan kişiler ilgili ilgisiz pek çok soruşturmaya tabi tutulup mağdur durumuna düşürülüyorlar. Yargı mensuplarının neden bu tür bir davranış biçimine girdikleri, soruşturma geçirme pahasına neden mevzuata aykırı kararlara imza attıklarına ilişkin bazı nedenler ve etkenler bulunmaktadır. Ayrıntısına girmeden bu olguları özetlemem gerekirse; egemen gücün etkisinde kalma, ön yargılı bakış açısı, davalara ideolojik açıdan bakma, dava sanıklarının düşman kendilerini de kurtarıcı görme saplantısı, geçmişte kendisine yapılanlara karşılık intikamcı bir ruh haline bürünme, meslek dayanışması içinde yanlış kararları onaylama ile **"devlet böyle istiyor veya devlet için böyle gerekiyor"** kutsamasının cazibesine kapılma gibi etkenler yanlış ve yanlı kararların ana nedenleridir.

Amuran: Yeniden anayasal denetim üzerinde duralım: Yeni hükümet sistemine uygun bir yargı sistemi getirilmek isteniyor. Hükümet sistemiyle bağdaşan bir yargı sisteminde anayasal denetim nasıl olacaktır?

Aldan: Dünyadaki örneklere baktığımızda başkanlık sistemiyle yönetilen ülkelerde, sistemin ayakta kalmasının en önemli yolu güçler birliğinden geçmektedir. Zira sistem denetlenebilir olmayı kabul edemez. Bu nedenle de ya anayasal denetim yolları kapatılır ya da denetimlerin gereğine uyulmaz. Başkanlık sistemi dönülmez bir yoldur ve iktidarda olanlarda **"iktidarda kalma çaresizliği"** vardır. Bu açıdan otoriter bakış açısı yaşamın her alanında kendini göstermeye başlar ve toplumca bu kadar da olamaz denen her şey, yani sıra dışılık, sıradanlaşır. Yargı da bu yapıyı ayakta tutacak biçimde evrilir. Sistemin istemediği kararı veren her birey vatana ihanetten tutun da, dış güçlerin işbirlikçisi, hatta terör destekçisi olarak yaftalandığı gibi, yine istenmeyen kararı veren ve işlemi yapan kurumlar ya kapatılır ya da meşruiyet sorgulamasına maruz kalır. Tüm bu nedenlerle başkanlık sisteminin olduğu yerde anayasal denetimden pek de söz edilmez.

Amuran: Gerçi söyleşimiz sırasında yeri geldikçe değindiniz ama net olarak bir konunun altını çizmemiz gerekiyor. Bir hukuk devletinde Anayasa Mahkemesinin yeri nedir, Anayasa Mahkemesi neden önemlidir kişisel düşüncenizi öğrenmek istiyorum.

Aldan: Bir hukuk devletinde Anayasa Mahkemesi, yasama ve yürütmenin keyfiliğine karşı anayasaya uygunluk denetimi yaparak ve bireysel başvuruları karara bağlayarak önemli bir işlev görmektedir. Yüksek mahkemeler görevlerinin gereklerine uygun kararlar verdikçe, toplumda oluşan gerilimleri gidermede önemli katkılar sağlarlar. Yüksek mahkemeler, anayasaların en önemli güvencelerinden biridir. Ayrıca mahkemenin denetim mekanizmasının işler durumda bulunması ülkenin dış dünyadaki itibarı açısından da gerekli bir husustur.

Amuran: Sayın Aldan güzel bir hukuk söyleşisi oldu. Demokrasilerin gelişmesi hukuk devletinin ilkelerine duyulan saygıya dayalıdır. Dileğimiz eleştirilerinizin getireceği katkılardan yararlanılması. Çok teşekkürler.

Aldan: Ben teşekkür ederim.

Nurzen Amuran

Odatv.com

Nurzen Amuran

Diğer Yazıları

Türkiye bunu ödemek zorunda kalacak

05.12.2021

Merkez Bankası bu talimata uymasaydı...

28.11.2021

Egemen Bağış'ın Büyükelçi tayin edildiği kurum, nasıl adil olmaktan söz edebilir

21.11.2021

Kumpas davaları olmasaydı FETÖ 15 Temmuz'a cesaret edebilir miydi

14.11.2021

Erdoğan'ı destekleyerek koltuklarını koruma derdine düştüler

07.11.2021

Artık "vakıf" dendiğinde akıllara kara para geliyor

31.10.2021

Tüm Yazıları

Popüler Yazılar

Müyesser Yıldız

TESUD Başkanına neler soruldu?

30.06.2021

Dr. Hüseyin Nazlıkul, M.D. PhD.

Hastalıklara karşı direnç nasıl artırılır

03.10.2021

Salih Seçkin Sevinç

Pandemi bahaneleri oldu... Restoranlar bizi ya...

03.10.2021

Rafael Sadi

O kritik ziyaretin arka planı

03.10.2021

Yusuf Yavuz

Yeni plan devrede

17.06.2021

Soner Yalçın

Tehdit etmeyin

18.06.2021

Soner Yalçın

Tunus'un foncuları

28.07.2021

Soner Yalçın

Erdoğan'ın öfkesinin sebebi

26.10.2021

Sami Menteş

Milli Eğitim Bakanı yalan söylüyor

25.06.2021

Soner Yalçın

Ata'nın çocukları: 68 Kuşağı

30.06.2021

İletişim

Haber Merkezi: 0 216 449 32 00

Faks: 0 216 449 32 00

Mail: info@odatv.com

İletişim

Künye

Gizlilik Sözleşmesi ve Koşullar

Mobil Uygulamalar

Reklam

Reklam: 0 216 449 32 00

reklam@odatv.com

© 2021, Oda TV. Tüm haklar saklıdır.

ANA SAYFA

YAZARLAR

VIDEO

FOTO GALERİ

ARŞİV

KATEGORİLER

